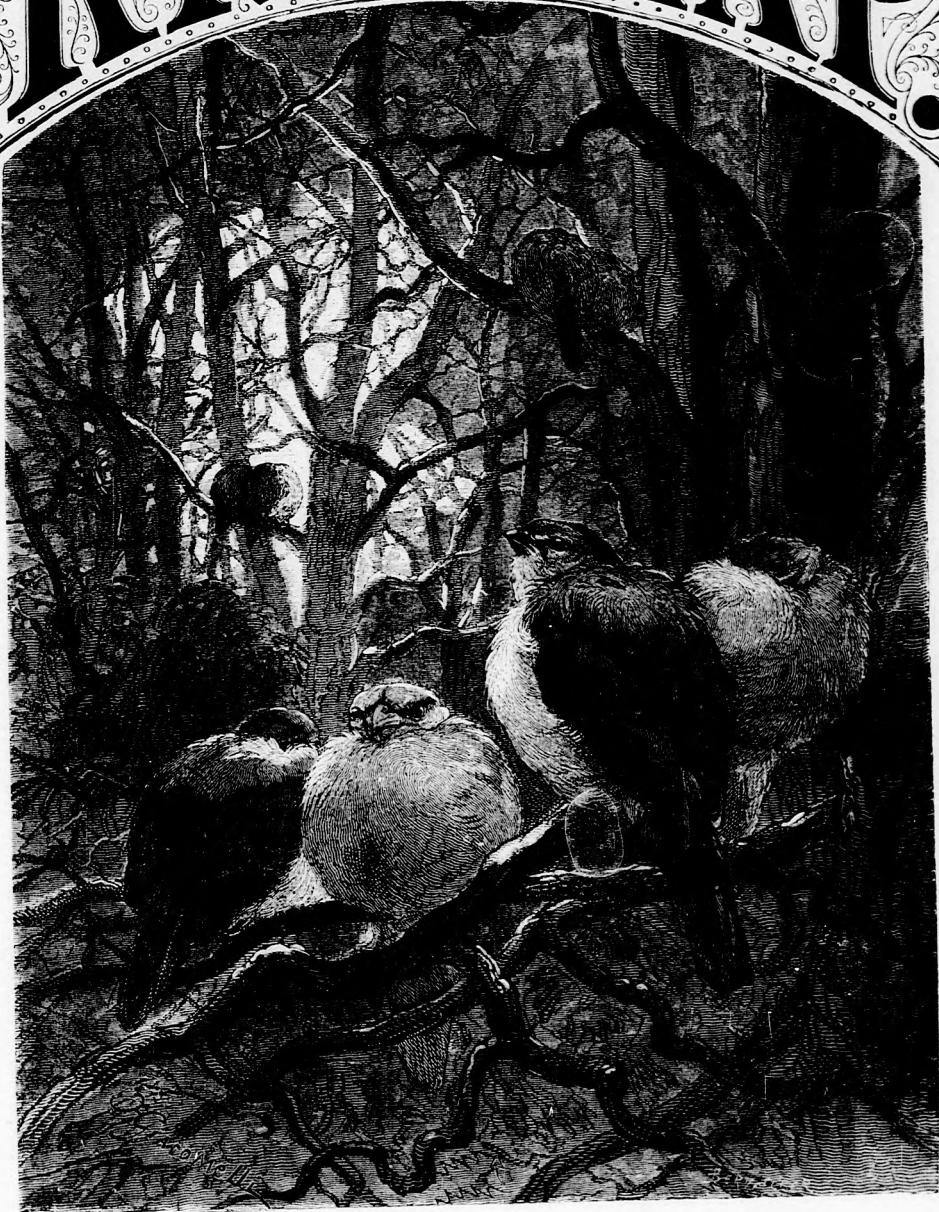

KIS LAP

SZEGÉNY MADARAINK TÉLEN. (Lásd a 29. lapon.)

2. szám. — 1878.

Ára negyedévre 1 frt. 40 kr.

XIV. kötet.

-épület.
lat.

DEZSŐ ÉS KATICZA.

— Elbeszélés. —

(I. folytatás.)

o's, mi ujság? kérde Dezső kíváncsian.

— Kérem alássan, felelé a fiu, a Gyula meg a Béla ifurak bekiáltottak a kerítésen, hogy várják Dezső urfit . . . én épen a kertben dolgoztam s elküldtek, hogy emlékeztessenem az ifurat . . .

— Igaza! Most jut eszembe! Megígértem nekik, hogy ma délután lapdázni fogunk; tegnap fényesen legyőztem őket s a folytatást mára hagytuk, hogy nyerjenek ők is, ha tudnak. Én ugyan nem hiszem, haha! Engemet le nem győz a labdázásban egyik sem.

— Oh, hát elmégy, Dezső? szólta Katicza kissé busan.

— El kell mennem, Katiczám, megígértem; azt pedig tudnod kell, hogy ha valaki szavát adta, meg is kell tartania. No's, tehát abban maradtunk, hogy megkegyelmezzek Mózsinak és társainak, ha egy holt hernyót odacsensz a Róza néni varró vánkosára. Haha! Hogy meg fog ijedni!

— De hát . . . igazán nem lehet máskép?

— Nem, Katiczám, már ennek így kell lenni. És azt mondom, úgy igyekezzél, hogy mire visszatérek, meglegyen, mert különben Mózsit holnap ebédre megeszik a gémeik.

Ezzel Dezső vigan ugrándozva távozott, a kis leány pedig busan fölsóhajtott.

— Isten neki, hát legyen meg . . . ámbár a Róza néni helyén bizony én is

nagyon megijednék, ha effélet találnék a varró vánkosomon. De ha Dezső kívánja és szegény Mózsit csak így menthetem meg, hát már csak megteszem!

Persze, ha Katicza kissé nagyobacska és okosabb leányka, bizonyosan nem vállalkozott volna ilyen furcsa dologra, már csak azért sem, mert akkor tudta volna, hogy Róza néniel nem szabad ilyen pajkos csínyt elkövetni. Katicza azonban effélére nem gondolt, annál kevésbbé, mert épenséggel nem szerette Róza néni.

Ez nem is volt csoda. Róza néni csak harmadnapja érkezett a házhoz és e három nap alatt már is sok olyan változást tett, ami a két gyermeknek nem tetszett: nagyon szigorú és komoly volt, ez pedig semmikép sem volt inyére annak a pajkos Dezsőnek és így Katiczának sem. Mert a kis leányka egészen a bátyja befolyása alatt állt, igazán, ferrón szerette s amit Dezső tett vagy mondott, az mind jó és helyes volt a kis bohónak, aki csak akkor volt boldog, ha testvérével együtt volt. Nem lehetett Katiczát kegyesebben bántani, mint ha valaki csak egy szóval is sérteni merészelt az ő kedves Dezsőjét. A fiu viszont szintén őszintén szerette hugocskáját.

Ilyképen ez nagyon jó lett volna; de mégis volt valami hiba a dologban. Katicza még egészen piczike volt, mikor mamája meghalt és így tulajdonképen a jó öreg dada gondjai alatt növekedett fel. Atyjuk, Falvai ur, egész nap nagyon el volt foglalva, dolgai, gazdasága után járt s nagyon szerette ugyan a gyermekeket és ha kissé megpihent a szobában, térdére

vette
hintáz
gai ut
már na
hatalm
hanem
akís E
zelte,
volt ne
világos
csak t
goeská
s legbe
részt v

E
volna
gyerm
csoda,
lan fiu
megjá
tuk, K
bátyjá
volt.
mégis
magát
hozta
Katic
megva
a kon
sének
fogna
eddig
I
kint
komo
tett s
hany
lése!

vette leánykáját, játszott vele, dédelgette, hintáztatta, de azután megint csak dolgai után látott. Ekként Katicza, mikor már nagyobbacska lett, egészen a Dezső hatalmába esett, aki nemcsak játszótársa, hanem tanítója, ura és parancsolója volt a kis bohó leánynak. Katicza nem is képzelte, hogy ez másképp lehetne; Dezső volt neki a legderékabb, legjobb lény a világon s bár a pajkos fiu sokszor, persze csak tréfából, valósággal elgyötörte hugoetskáját, ez csak annál jobban szerette s legboldogabb volt, ha Dezső játékaiban részt vehetett.

Ha mamájuk élt volna, nem lett volna semmi baj. De így nem volt, aki a gyermekekre kellő gondot viseljen s nem csoda, hogy bizony kissé szilaj, rakoncátlan fiu lett Dezsőből; fiunál ez még csak megjárta volna úgy a hogy; de, mint láttuk, Katicza mindenben hűségesebben követte bátyját, ez pedig már kissé bajosabb dolog volt. Atyjuk végre észrevette, hogy itt mégis kellene valamit tenni s arra szánta magát, hogy a gyermekek nagynénjét hozza a házhoz, Róza nénit, kit Dezső és Katicza még nem is ösmertek. És őszintén megvallva, a két gyermek épen nem örült a komoly, szigorú arcú néni megérkezésének; gyanították, hogy ezentul nem fognak mindent úgy szabadon tehetni, mint eddig. Ebben pedig nem is csalatkoztak.

Épen most is, mialatt a két gyermek kint bohóságokon törte a fejét, a néni komoly gondolatokba merülten kötögetett s ilyenformát gondolt:

— Szörnyűség, mennyire el van hanyagolva annak a kis leánynak a nevelése! Mihelyt meghallotta bátyja füttyü-

lését, kirohant mint a forgószelel, azt sem kérdezte, szabad-e? Valóban, ideje rendet csinálni közöttük. Még ma beszéllek az atyjukkal.

Épen megállapodott ebben, midőn az ajtó hirtelen megnyílt és egy kedves arcú, szépen öltözött s már egész felnőtt leány lépett be, kézen vezetve egy kisebb leánykát, aki körülbelől olyan idős lehetett, mint Katicza. A két vendég ugyan csak meghökkent, midőn Róza néni szemökbe tünt.

— Oh, bocsánatot kérünk, hogy így ajtóstul berontottunk, szólta a nagyobbik leány. Azt hittük, hogy csak Katiczát találjuk itt . . .

— Katicza kiment a kertbe, szólta Róza néni. Én pedig a gyermekek néneje vagyok, tegnap érkeztem meg.

— Most még inkább kérem bocsánatát, hogy oly illetlenül léptünk be; de már nem birtam ezzel a kis nyugtalan Lilivel, minden áron látni akarja az ő kedves Katiczáját. Az udvaron nem találtuk s ide siettünk, azt hiva, hogy Róza néni még meg sem érkezett. Én Eszter vagyok, hugoetskám pedig Lili, a szomszédban lakunk s szüleink ép oly jó barátságban élnek Falvai urral, mint mi Dezsővel és Katiczával.

— Igen, szólalt meg Lilike s most meg akarom hívni Katiczát holnap délutánra . . .

— Most már Róza nénitől kell erre engedélyt kérnünk, inté Eszti ke kis hugát.

— Mért kellene erre engedély? szólta Lilike kissé durezásan. Hiszen a szomszédban lakunk s Katicza majd minden nap eljön hozzánk, vagy pedig én ő hozzá.

— Csitt, Lili, te ezt nem érted, szólt Esztike. Ezentul Katicza csak akkor jön hozzád, ha nénikéje megengedi.

— Oh, az pedig elég gyakran lesz, szólt Róza néni. Nagyon is szüksége lesz ilyen jó társaságra a szegény gyermeknek.

Ezt Róza néni oly sajnálkozó hangon mondta, hogy Esztike szinte megijedt s kérde, hogy talán valami baja történt a kis leánynak?

— Baja nem történt . . . de . . .

— Hála Istennek, csak hogy nem beteg! szólt Esztike. Olyan kedves, olyan jószívü leányka ám ez a Katicza, hogy mindnyájan rendkívül szeretjük, alig tudnánk megenni nélküle.

— Hm . . . pedig megeshetik, hogy változás fog vele történni. Még nem határoztuk el végkép: de vagy Dezső, vagy Katicza el fog menni a városba iskolába, hogy ne legyenek együtt.

— Katicza eltávozik innen? szólt Lilike elsápadva. Az nem lehet, annak nem szabad megtörténni!

— Micsoda beszéd ez, Lilikém? inté Erzsike a kis leánykát. Bocsássa meg neki, kedves nénike . . . ez a két kicsike annyira szereti egymást!

— Oh, én nemcsak Katiczát szeretem, hanem Dezsőt is, szólt Lilike. Dezső a legjobb fiú; ha ő játszik velünk, soha sem fogyunk ki a nevetésből.

— Meghiszem, meghiszem, mert az a garabonczás fiú mindig bolondos csinyeken törí a fejét. Fogadni mernék, hogy most is valami pajkosságban sántikálnak valahol a kertben.

Mi, akik tudjuk, mi fölött tanakodtak Dezső és Katicza, azt is tudhatjuk,

hogy Róza néni bizony körülbelől eltalálta az igazat. Lilike azonban nem akarta ezt elhinni s midőn hallotta, hogy Katicza a kertben van, maga is odakivánczozott kedves játszótársaihoz.

— Ha Róza néni megengedi, kísétálunk a kertbe, szólt Esztike.

— Oh, szivesen elkisérem magam is!

Kiséáltak mindhárman a kertbe s végig járták a hosszú fasorokat, a szép virágültvényeket, de Katiczának, Dezsőnek sehol semmi nyoma sem volt; mély csönd uralkodott a nagy kertben. Lilike már épen szomorú arcokat kezdett csinálni, midőn Erzsike egyszerre megszólalt:

— Ott van Gyuricza, — ő bizonyosan tudja, hol vannak.

Csakugyan, nem messzire, egy virágágy fölé hajolva szorgalmasan gyomláltatott Gyuricza, észre sem véve a látogatókat. Lilike, amint a fiút megpillantá, nagyon megörült, mint valami jó barát-nak s Gyuricza felé sietve, már messziről kiáltozá:

— Gyuricza! Gyuricza! Jőjj ide hamar!

Gyuricza, kezében nagy csomó kigyomlált füvel, fölegyenesedett és nagy szolgálatkészséggel sietett a kis leány elébe.

— Mit parancsol Lilike kisasszony?

— Nem láttad itt valahol Dezsőt és Katiczát?

— De igenis kisasszonykám, épen most voltak itt . . .

— No's, hát hová mentek? Hol vannak?

— Dezső urfi kint van a mezőn . . . ott lapdázik Gyula és Béla ifiurakkal . . .

— Hát Katicza? Ő is oda ment?

— Nem gondolnám... mert Katicza kisasszony itt maradt egy ideig a kertben... alig egy-két percze, hogy még itt láttam... mintha keresett volna valamit.

— De most már nincs itt... hova ment?

— Igazán nem tudom. De ha parancsolják fölkatatom, akárhol van. Oh, én megtalálom... megkeresem, akár ha a világ végeig kellene is menuem érette!

(Folytatása következik.)

HÁRMAS TANÁCS.

(Képpel az 32. lapon.)

Nina.

NEM tudom valóban —
Lányok szóljatok:
Hogyan frissítem föl —
Ez ó kalapot?

Lujza.

Rózsa-bimbó, szegfű
S egy kis iszalag
Illik majd reája;
Ez most a divat.

Klári.

Bocsánat! Hidegben
Rosz dísz a virág.
Bársony szalagokból
Csokor illik rá.

A FARSANG-VASÁRNAP.

— Színmű 2 felvonásban. —

(Vége.)

Második felvonás.

— Terem Mezei lakásán. —

I-ső jelenet.

Mezeiné, Mariska,
később Ilonka.

Mezeiné (öltözetét rendezgetve.) A vendégek már érkeznek s én még nem vagyok készen az öltözékemmel... jó, hogy a házat el tudtam rendezni! Remélem, szépen fog sikerülni a tánczestély, jól fognak mulatni a gyermekek s Ilonkának lesz öröme; meg is érdemli, mert jó leányka. (Az órára néz.) Mindjárt hat óra s az a varróleány mégsem hozza a himzett nyakkendőmet... Szörnyűség, milyen hanyagok ezek az emberek! Férjem is késik valahol, nincs, aki a vendégeket fogadja... legalább Klára néni jönne, hogy addig ő lenne az elfogadó teremben! Istenem, mennyi bosszúság! (A tükör előtt haját igazítja.)

Mariska (félénken lép be, kezében kis csomaggal.) Már félórája várok odakint, de senki sem ügyel reám, jönnek, mennek, készülnek a nagy mulatságra. (Meglátja Mezeinét.) Nagyságos asszonyom...

Mezeiné (megfordulva.) No, valahára! Csakhogy megérkezett! Mondhatom, már nagyon kezdtem sajnálni, hogy megbiztam ezzel a munkával.

Mariska. Igyekeztem, a mennyire csak birtam...

Mezeiné. Tudom, tudom, ismerjük már az efféle mentegetőzéseket.

Mariska. (Könyezve.) Oh nagyságos asszonyom, ha tudná...

— Csitt, Lili, te ezt nem érted, szólt Esztike. Ezentul Katicza csak akkor jön hozzád, ha nénikéje megengedi.

— Oh, az pedig elég gyakran lesz, szólt Róza néni. Nagyon is szüksége lesz ilyen jó társaságra a szegény gyermeknek.

Ezt Róza néni oly sajnálkozó hangon mondta, hogy Esztike szinte megijedt s kérdé, hogy talán valami baja történt a kis leánynak?

— Baja nem történt . . . de . . .

— Hála Istennek, csakhogy nem beteg! szólt Esztike. Olyan kedves, olyan jószívű leánya ám ez a Katicza, hogy mindnyájan rendkívül szeretjük, alig tudnánk meglenni nélküle.

— Hm . . . pedig megeshetik, hogy változás fog vele történni. Még nem határoztuk el végkép: de vagy Dezső, vagy Katicza el fog menni a városba iskolába, hogy ne legyenek együtt.

— Katicza eltávozik innen? szólt Lilike elsápadva. Az nem lehet, annak nem szabad megtörténni!

— Micsoda beszéd ez, Lilikém? inté Erzsike a kis leánykát. Bocsássá meg neki, kedves néni . . . ez a két kicsike annyira szereti egymást!

— Oh, én nemcsak Katiczát szeretem, hanem Dezsőt is, szólt Lilike. Dezső a legjobb fiú; ha ő játszik velünk, soha sem fogyunk ki a nevetésből.

— Meghiszem, meghiszem, mert az a garabonczás fiú mindig bolondos csinyeken töri a fejét. Fogadni mernék, hogy most is valami pajkosságban sántikálnak valahol a kertben.

Mi, akik tudjuk, mi fölött tanakodtak Dezső és Katicza, azt is tudhatjuk,

hogy Róza néni bizony körülbelől eltalálta az igazat. Lilike azonban nem akarta ezt elhinni s midőn hallotta, hogy Katicza a kertben van, maga is odakivánczolt kedves játszótársaihoz.

— Ha Róza néni megengedi, kísétálunk a kertbe, szólt Esztike.

— Oh, szívesen elkísérem magam is!

Kisédtáltak mindhárman a kertbe s végig járták a hosszú fasorokat, a szép virágültetvényeket, de Katiczának, Dezsőnek sehol semmi nyoma sem volt; mély csönd uralkodott a nagy kertben. Lilike már épen szomorú arczokat kezdett csinálni, midőn Erzsike egyszerre megszólalt:

— Ott van Gyuricza, — ő bizonyosan tudja, hol vannak.

Csakugyan, nem messzire, egy virágágy fölé hajolva szorgalmasan gyomlált Gyuricza, észre sem véve a látogatókat. Lilike, amint a fiút megpillantá, nagyon megörült, mint valami jó barát-nak s Gyuricza felé sietve, már messziről kiáltozó:

— Gyuricza! Gyuricza! Jőjj ide hamar!

Gyuricza, kezében nagy csomó kigyomlált füvel, fölegyenesedett és nagy szolgálatkészséggel sietett a kis leány elébe.

— Mit parancsol Lilike kisasszony?

— Nem láttad itt valahol Dezsőt és Katiczát?

— De igenis kisasszonykám, épen most voltak itt . . .

— No's, hát hová mentek? Hol vannak?

— Dezső urfi kint van a mezőn . . . ott lapdázik Gyula és Béla ifiurakkal . . .

— Hát Katicza? Ó is oda ment?

— Nem gondolnám . . . mert Katicza kisasszony itt maradt egy ideig a kertben . . . alig egy-két percze, hogy még itt láttam . . . mintha keresett volna valamit.

— De most már nincs itt . . . hova ment?

— Igazán nem tudom. De ha parancsolják fölkeresem, akárhol van. Oh, én megtalálom . . . megkeresem, akár ha a világ végeig kellene is menuem érette!

(Folytatása következik.)

HÁRMAS TANÁCS.

(Képpel az 32. lapon.)

Nina.

NEM tudom valóban —

Lányok szölgatok:
Hogyan frissítem föl —
Ez ó kalapot?

Lujza.

Rózsa-bimbó, szegfű
S egy kis iszalag
Illik majd reája;
Ez most a divat.

Klári.

Bocsánat! Hidegben
Rosz dísz a virág.
Bársony szalagokból
Csokor illik rá.

A FARSANG-VASÁRNAP.

— Színmű 2 felvonásban. —

(Vége.)

Második felvonás.

— Terem Mezei lakásán. —

I-ső jelenet.

Mezeiné, Mariska,
később Ilonka.

Mezeiné (öltözetét rendezgetve.) A vendégek már érkeznek s én még nem vagyok készen az öltözékemmel . . . jó, hogy a házat el tudtam rendezni! Remélem, szépen fog sikerülni a tánccestély, jól fognak mulatnia gyermekek s Ilonkának lesz öröme; meg is érdemli, mert jó leányka. (Az órára néz.) Mindjárt hat óra s az a varróleány mégsem hozza a himzett nyakkendőmet . . . Szörnyűség, milyen hanyagok ezek az emberek! Férfjem is késik valahol, nincs, aki a vendégeket fogadja . . . legalább Klára néni jönne, hogy addig ő lenne az elfogadó teremben! Istenem, mennyi bosszúság! (A tükör előtt haját igazítja.)

Mariska (félénken lép be, kezében kis csomaggal.) Már félórája várok odakint, de senki sem ügyel reám, jönnek, mennek, készülnek a nagy mulatságra. (Meglantja Mezeinét.) Nagyságos asszonyom . . .

Mezeiné (megfordulva.) No, valahára! Csakhogy megérkezett! Mondhatom, már nagyon kezdtem sajnálni, hogy megbiztam ezzel a munkával.

Mariska. Igyekeztem, a mennyire csak bírtam . . .

Mezeiné. Tudom, tudom, ismerjük már az efféle mentegetőzéseket.

Mariska. (Könyezve.) Oh nagyságos asszonyom, ha tudná . . .

Mezeiné. Jól van jól, nem érek most rá a sok beszédre. Adja ide azt a szerencsétlen kendőt, elég sokáig vártam.

Mariska. (Átadja, félénken.) Tessék!

Mezeiné (vizsgálja a himzést.) Hm . . . csinos . . . szép munka . . . De hát ez mi esoda? Hiszen itt egészen hibás . . . mért nem ügyel jobban, kisasszony? Ha ily hanyag munkát végez, nem fogom többé használhatni.

Mariska. Oh, bocsássa meg, nagyságos asszonyom . . . magam is nagyon sajnálom, de szegény édes anyám . . .

Mezeiné (boszusan.) Ne feledje, hogy én nem édes anyjára bízom a munkát. Ah, ez valóban nagyon boszantó.

Ilonka (sietve bejön.) Mamácska, kedves mamácska, vendégek jöttek, reád várnak a teremben.

Mezeiné. Ah, igaz, már nagyon is sokáig váraoztatam őket. (Mariskához.) Máskor jobban vigyázzon a munkájára, mert különben nem kap több megbízást. Jó éjt! (Indul.)

Mariska (félénken.) Asszonyom . . . kérem . . .

Mezeiné (hátrafordulva.) Kiván valamit?

Mariska. Igen . . . Ha oly kegyes volna . . . nagy szükségem lenne . . .

Mezeiné. Pénzre? (Zsebébe nyúl.) Sajnálom, nincs nálam a tárczám s vendégeim várnak, nem érek rá! Jőjjön holnap, de ne korán reggel, mert későn fogok fölkelni; legjobb, ha ebéd után jön, akkor megkapja a pénzét. (El.)

Mariska. (nagy szomorúsággal utána néz, aztán kifelé indulva.) Holnap jőjtek . . . délután! És otthon szegény édes anyám

hideg szobában ül betegen s kis öcsém éhezik! Szegény Palika még farsangi fánkot vár! Oh Istenem, most mit tegyek? Üres kézzel térjek haza! Lehetetlen! Bár-miképp, de szereznem kell legalább orvos-ságra valót kedves mamámnak. Még egyszer próbálok szerencsét, elmegyek Klára nagyságos asszonyhoz, talán otthon találom végre és megkapom pénzemet! (El.)

Ilonka (Mariska után bámulva.) Valjón mért szomorkodik annyira ez a szegény leány? Én meg nem foghatom, hogy lehet farsang vasárnapján busulni; én olyan jó kedvű vagyok, hogy már alig várom a tánczot. Csak jönné már apácska meg Klára néni a fiaival, hogy megkezdhessük!

II-ik jelenet.

Ilonka, Klára néni, majd Mezeiné.

Klára néni (belép.) Itt vagyok már kedves Ilonkám!

Ilonka (megöleli.) Ah, kedves néni, már olyan régen várjuk! Hanem tegye le itt a bundát, kalapot. (Segít neki.) Pompás hideg van odakint, ugy-é kedves Klára néni?

Klára néni. Bizony jobb idebent a fűtött szobában.

Ilonka. Hát Jenő, meg Béla eljöttek?

Klára néni. El bizony; bent vannak a nagy teremben . . .

Ilonka. Akkor hát sietek oda és jelentem mamácskának, hogy már itt van Klára néni. (El.)

Klára néni (a tükör előtt rendezgeti öltönyét.) Boldog gyermekek . . . milyen örömük van . . . de vigyáznunk kell majd, hogy esupa nagy mulatságból valamiképp meg ne betegedjenek.

Mezeiné (belép.) Isten hozott kedves Klárám! Már azt hittem, el sem jössz. Nem találkoztál utközben a férjemmel? Az imént az ablakból már láttam hazafelé jönni, de nem jött meg; vendégeink pedig már mind együtt vannak.

Klára néni. Bizonyosan dolga akadt még valahol . . . Ah, milyen szép új nyakkendőd van . . . mily gyönyörű himzés . . . a színek mily izléssel vannak összeválogatva! Most vetted?

Mezeiné. Igen — egy kis leány készítette itt a szomszédban.

Klára néni. Ah, Mariska? Ismerem, nagyon ügyes leányka. És mennyiért készítette?

Mezeiné. Öt forintért.

Klára néni. Oh, hiszen az roppant olcsó! Én is dolgoztattam vele, két zsebkendőt himzett, de sokkal drágábban. No lám, majd máskor jobban vigyázok, jobban kialakuszom az árát. (Indulnak a terem felé.)

III-ik jelenet.

Klára néni, Mezeiné, Mezei,
később **Ilonka.**

Mezei (sietve belép.) Kérem — egy perczre . . . !

Mezeiné. Ah, megjöttél végre! Mondhatom, már ideje, hogy vendégeink üdvözlésére siess. Várnak . . .

Mezei. Bele nem halnak, ha még kissé várnak . . . előbb még segíteni kell a bajon . . .

Mezeiné. } (Ijedten.) Miféle bajon?

Klára néni. } Mi történt?

Mezei. No ne, nem kell megijedni, nincs semmi nagy baj . . . azaz, hogy baj van, még pedig úgy látszik, nagy baj,

de hát nem a mi bajunk, csak olyan baj, amelyen segítenünk kell.

Klári néni. Beszéljen hát szaporán, kedves sógor, mi az a baj?

Mezei. Az a baj? Hát röviden az, hogy egy szegény beteg asszony ott ül egy fütetlen, csikorgó hideg szobában, orvosság nélkül, minden segítség nélkül, egy siró kis fiúskával oldalán. Én pedig ott voltam, kapkodtam jobbra-balra, szerettem volna segíteni, de nem tudtam voltaképen, hogy mihez fogjak s haza siettem, azt gondolva, hogy ti asszonyok jobban értetik az efféle és majd csináltak valamit.

Mezeiné. Oh, bizonynyal segítünk. Nem volna örömem házi multságunkban, ha tudnám, hogy itt közel valaki szenved s én nem segítek rajta. Klárikám, ugyé addig majd leszesz itt helyettem háziasszony? (Az ajtón kiszólva.) Ilonka! Ilonka!

Ilonka (belépve.) Parancsolsz, máncskám?

Mezeiné. Mondd meg a szobaleánynak, hogy egy kosarat rakjon tele eleséggel . . . tegyen bele egy sült csirkét, egy kenyeret, gyümölcsöt, egy üveg bort . . . velem fogja hozni rögtön.

Ilonka. Oh, kedves mama, el akarsz menni? Hát a mi vacsoránk?

Mezeiné. Várni fog, mig visszatérek. Csak siess! (Ilonka el.)

Klára néni (erszényét elő veszi és pénzt ad át Mezeinének.) Vedd ezt, kedvesem és valahogy szép szerivel találj módot, hogy az a szegény asszony elfogadja.

Mezeiné. Mindenesetre! Köszönöm az ő nevében, jó Klárám! (Mezeihez.) No's, kedvesem, hát hol lakik az a szegény család?

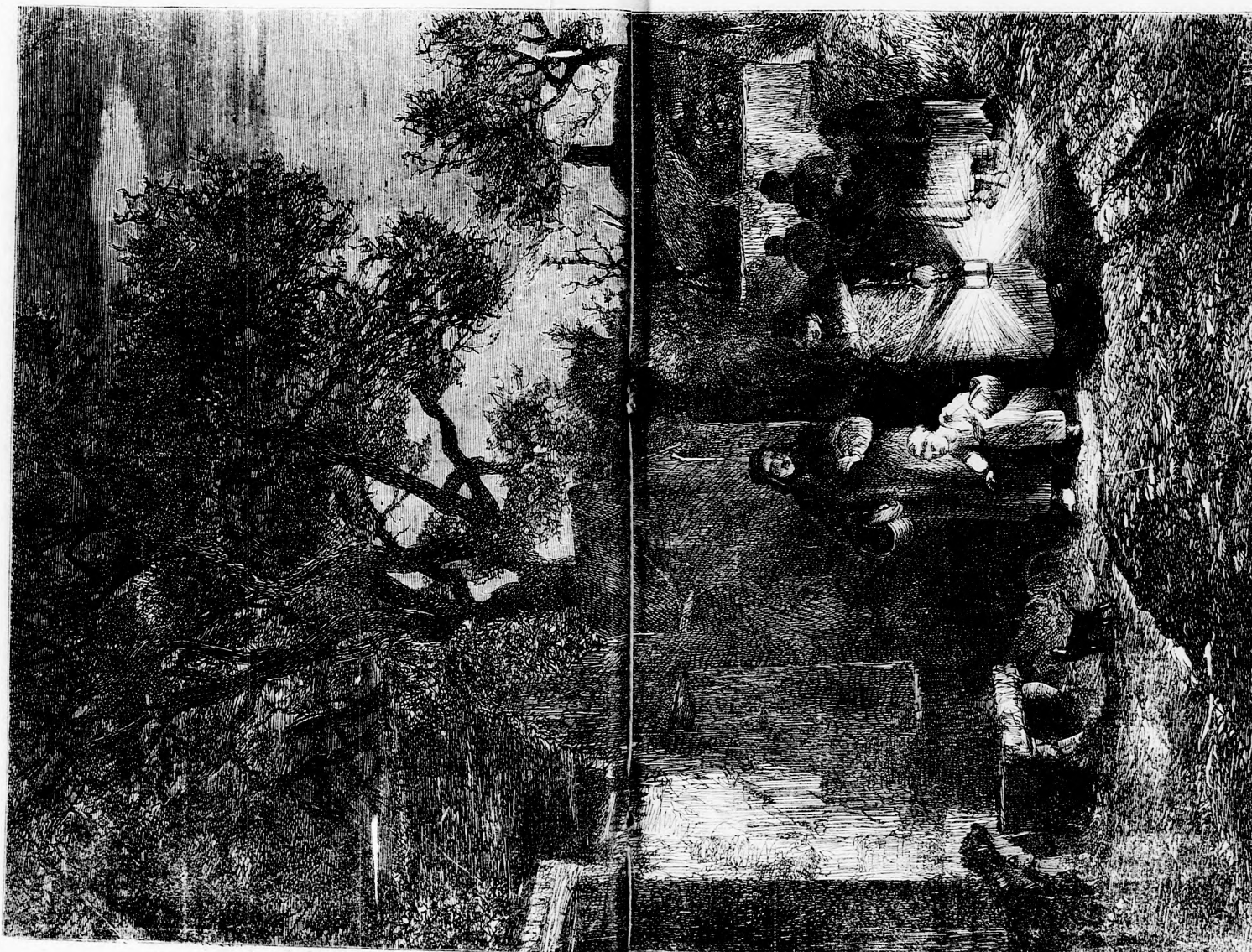
Mezei. Oh, nagyon közel . . . itt a tőszomszédunkban, abban a kis házban.

Mezeiné. Mi . . . micsoda . . . itt . . . ?

Mezei. Igen, igen, itt a tőszomszédunkban. Nagyon sajnálom, hogy eddig nem tudtam, de hát én egész nap dolgaim után járok, nem igen tudom, ki lakik a mi szomszédunkban. Most sem tudnám, de amint az imént hazafelé jöttem, abból a házikóból egy kis fiúcska rohant ki kétségbeesett segélykiáltozással, tehát bementem megnézni, mi a baj. Olyanformán láttam, hogy nagyon szegények, de nem igen fogadnak el alalmazni, mert úgy látszik, jobb sorsban voltak hajdan s valami szerencsétlenség sújtotta őket. Van egy nagyobbacska leány is, aki varr, himez és épen oda volt valami munkával, melyért pénzt kell kapnia. De én megvallom, nem igen vagyok megnyugodva. Az emberek sokszor olyan pontatlanok, olyan szívtle-

nek, azt hiszik, hogy az ilyen szegény ember várhat a munkája díjával!

Mezeiné (zavartam, félre.) Oh Istennem . . . hiszen én épen így tettem!

Klára néni (Mezeihez.) Akiről beszél, nem lehet más, mint szegény Váriné s az a kis munkás leányka Mariska.

Mezei. Hogyan? Hát ismerik?

Klára néni. Oh, igen! Ez egy szegény özvegy asszony . . . férje hivatalnok volt s hirtelen meghalt, nagy szegénységben hagyva családját. Az özvegynek nyugdíjat

kellene kapnia, de már hónapok óta huzák-halasztják a hivatalban s a szegény asszony azalatt a legnagyobb szükségben szenved.

Mezei. Oh, ezen talán segíthetünk. Épen itt van vendégeink között az én jó barátom, Erdei tanácsos; ez a dolog egészen tőle függ, rögtön beszélek vele, hogy intézze el mielőbb. Legalább ezzel jóvá teszem ügyetlenségemet, hogy azon a szegény családon nem segítettem azonnal. (El)

IV. jelenet.

Mezeiné.
Klára néni majd Ilonka.

Mezeiné. Oh, alig tudok magamhoz térni!

Klára néni. Mi lelt, kedvesem? Látom, hogy néhány perc óta nagyon zavart vagy? Mi történt?

»EZ AZ ÉN SZÍVEM . . . ITT LAKIK A MAMÁM!« (Lásd a 32. lapon.)

Mezeiné. Oh, sohasem fogom magamnak megbocsátani! Szerettem volna elbujni szégyenemben, mikor férjem azt a jó Mariskát emlegette; mert én épen úgy bántam vele, mint férjem emlité: azt mondtam neki, hogy ma nem érek rá, jöjjön holnap a munkája díjáért, . . . sőt még kemény szavakkal is illettem egy csekély hiba miatt. Mily szivtelen voltam!

Klára néni (elkomolyodva.) Én talán magam sem voltam jobb . . . nálam már kétszer járt az a jó kis leány hiába, nem igen törődtem tartozásommal! És most még valami roppant nagylelkűnek képzeltem magamat, hogy alamizsnát küldök annak, akinek joga van követelni tőlem, hogy tartozásomat megfizessem. Igazán rosztat tettünk . . .

Honka (belép.) Mamácskám! Minden készen van . . . a szobaleány vár . . .

Mezeiné. Már nem szükséges, mást gondoltam, csak magam megyek . . . De nem! Te is velem jössz, Honkám!

Honka (ijedten.) Én is? De kedves mama, engem vár a tánczosom . . . Most menjünk valahová! Istenem! Elkésem a keringőről!

Mezeiné. Az kisebb baj lesz, mintha elmulasztjuk kötelességünk teljesítését! Menjünk. (El.)

— Fügöny legördül. —

Változás.

— Váriné szobája, mint az első felvonásban. —

V. jelenet.

Váriné. **Palika,** majd **Mariska.**

Palika (az ablaknál állva és ki-kínézetve.) Mégsem jön . . . senkit sem látok az utcán rossz is lehet most ott kint . . .

hogy kavargja a szél a havat! Oh, hol késsik Mariska oly sokáig! Bárcsak itt volna már!

Váriné (az asztal mellett ülve, fejét kezére hajtva.) Légy nyugodt, fiacskám, mindjárt itt lesz Mariska . . . bizonyosan azért van kissé hosszabb ideig távol, mert vásárol valamit, épen a te számodra.

Palika. Oh, én már nem kívánok semmit, csak neked hozzon Mariska orvosságot, kedves mamám!

Váriné (fölkelve.) Már nem oly sürgős . . . már kissé jobban vagyok!

Palika. De azért jó volna, ha volna! Oh milyen gonosz asszony lehet az a Mezeiné, hogy úgy elutasította szegény Mariskát!

Váriné. Kedves fiam, nem szabad így beszélned arról a jó asszonyról. Bizonyosan nagyon sürgős dolga volt s nem gondolta, hogy mi oly nagy szükségben vagyunk. Tudod, hogy ő mindig adott munkát Mariskának.

Palika. Oh, gyönyörű munka, mikor meg nem fizeti! És az a másik, az a Klára néni sem jobb egy csöppel sem. (Mariska könyezve szomoruan belép.)

Váriné. (Mariskához.) Mi baj kedves leányom? Mért jössz oly szomoruan?

Palika. Ugy-é, megmondtam . . . előre tudtam!

Mariska (elesüggedve.) Hiába jártam . . . nem találtam otthon . . . Klára asszony is ott van a mulatságon!

Váriné (legyőzve szomorúságát.) Se baj no . . . majd csak megélünk holnap reggelig.

Mariska. Oh, holnap reggel nem szabad őket háborgatnom. Mulatni fog-

nak . . . sokáig fenn lesznek, holnap majd délig alusznak; megmondták előre!

Palika. Oh, és te, szegény Mariska mennyit virrasztottál végettük! Oh, ez csunyaság!

Mariska (zokogva egy székre dől.) Szegény jó anyám, szegény Palikám! Én most már nem tudok rajtatok segíteni! Oh szeretnék meghalni!

Váriné. Édes gyermekem, ne vétkezzél Isten ellen! Tünnünk kell s a jó Isten majd megsegít. (Kopogás hallatszik.) Ki az? Kijöhet hozzánk ily későn? Szabad!

VI. jelenet.

Előbbiek. Mezeiné. Ilonka,
később Mezei.

Mezeiné (köszön Várinénak és egyenesen Mariskához siet.) Kedves gyermekem, lelkiösmeretem nem engedte, hogy holnapra halaszszam hibám helyrehozását. A szerencsés véletlen ide vezérelte férjemet s tőle megtudtam, milyen gonoszul viseltem magamat irántad! De mért is nem álltál elé, kedves leányom, mért nem mordtad el . . .

Mariska (kissé zavartan.) Oh asszonyom . . . soha sem mertem volna.

Ilonka. (Mariskához lép és megöleli.) Igen, de én is ott voltam, nekem megmondhattad volna s én aztán siettem volna a mamához.

Mezeiné (Ilonkát bemutatva Várinénak.) Asszonyom, ez az én kis leányom. Ma épen egy kis mulatságot rendeztünk és most arra kérem, engedje meg, hogy Mariska és kis testvére részt vegyenek a vigalomban, ma farsang vasárnapja van.

Mariska (hirtelen.) Oh, nagyon szépen köszönjük, de . . .

Mezeiné. Tudom, mit akarsz mondani. Mamácskád beteges, nem akard itt magára hagyni. Én sem akarom ezt. (Várinéhez.) Kegyedet is kérem, jöjjön át házamba és legyen vendégem, még pedig nemcsak ma, hanem mindaddig, míg dolgai egészen rendbe nem jöttek.

Váriné (meghatottan.) Oh, kegyed nagyon is jó s én valóban nem mernék ennyire terhére lenni . . .

Mezei (ki ezalatt belépett s hallotta.) De igen, ennek meg kell történni! Mondtam én, hogy a feleségem tudni fogja, mit kell tenni. Különben nem is lesz sokáig vendégünk. Beszéltem Erdei tanácsossal s szavát adta, hogy még holnap elintézi a kegyed dolgát, asszonyom, három nap mulva megkapja a nyugdíjt és aztán nem lesz többé semmi baj.

Váriné (hálásan megragadva Mezei kezét.) Oh, uram, ön az én megmentőm!

Mezei. Semmi, semmi, csak helyrehoztam előbbi ügyetlenségemet. És most menjünk, mert a zene már javában szól.

Ilonka. Menjünk! Most igazán még sokkal jobban fogok mulatni! (Mariskát átölelve indul.) Neked is tánczolnod kell ám! Aztán eszünk farsangi fánkot.

Mariska (mosolyogva.) Oh, olyan boldog vagyok, hogy igazán kedvem is van tánczolni.

Palika. Én . . . én nem tudok még tánczolni . . . de a farsangi fánkot, azt megeszem! Éljen a farsangi fánk!

— Fügöny legördül. —

EDÉNYEK HÁBORÚJA

TEÁS kanna nagy kevélyen
Kifeszíti a hasát.

»Félre innen, mert az orrom
A bendötök járja át!

Mit nekem ti haszontalan,
Vékony, hitvány legények!
Hozzám képest mik vagytok? Csak
Alávaló edények!»

Igy kiált a teás kanna.
Tejes ibrik megfelel,
Fényes ezüst tálca síkján
Nagy henczegve lépve fel.

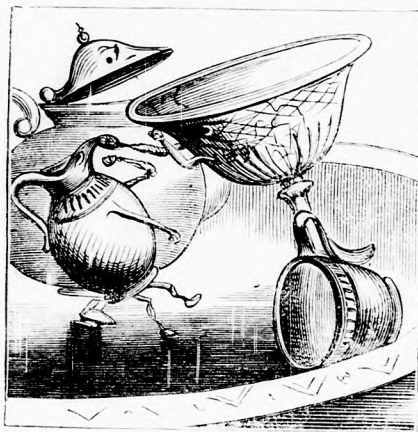
»Én is csak oly tisztességes
Családból való vagyok,
Mint te, hasas! Rajtam bizony
Kifogni én nem hagyok!»

Erre kanna az ibrikkel
Szörnyen összekoczkodott.
Fogja magát a csésze is
Perre talál jó módot.

»Ejha, de csak nagyra vagytok!
Es kérdezem, mért vajon?
Biz én magamat gyalázní
Titöletek nem hagyom!»

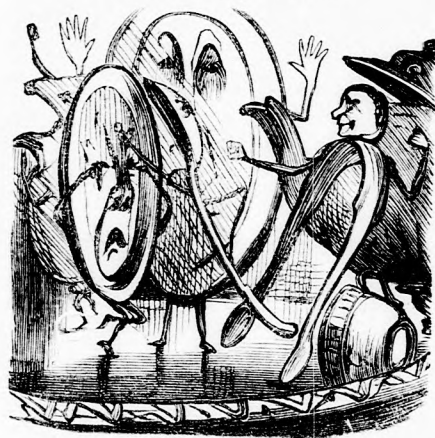
S kapja magát, az ibriket
Kerek mellén meglöki

Mig hátul a csésze alja
Haragosan megböki.

Am a findzsa borult földre.
Egyszerre csak: »hó, ha hó!«
Kiált a szép czukor pikszis,
(Mert hát üvegből való.)

»Hó, habó! Mily zene-bona!
Mars előlem, félre mind!«
Am a képihez a kanna
S az ibrik nagyot legyint.

No csak most kezdődött Isten
Igazában a nagy zaj.
Czukorfogó és kanál is:
»Hopp, mi szól itt? Hol a baj?»

S kip-kop, csin csin, zörög-csörög,
A mint csapnak egymásra.
»Ej, hát én ezt miért tűrjem?«
Szól magában a tálcza.

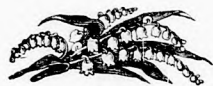
»Az én sima, ezüst lapom
Ily csatára nem való!
Mind le rólam, haszontalan
Sok szerszámja, mars, aló!«

S erre olyan tánczra perdül,
Hogy fogó, tál s az ibrik
Mind kannástul, mind csészéstül
Száz darabra eltörik

S hogy eltörve, összezúzva
Ott hever a sok cserép:
Seprőjével jön a Zsuzska
S gyorsan a harcztérre lép.

Egyet lódit seprőjével
A kis csatatér felett —
És kitolja egy lökéssel
A sok lomot, cserepet.

SZEGÉNY MADARAINK TÉLEN.

(Képpel a czimlapon.)

KEMÉNYEN fagy,
havazik odakint, az
emberek szánkóznak,
fiuk-leányok a sík je-
gen csuszakálnak, kor-
csolyáznak és örülnek
a télnek, mert ha ele-
get mulattak oda-
kint, bemennek a fű-
tött szobába s a jó meleg kályha mellől
nézik, miként kavarja Tél bácsi a hófö-
geteget.

De nem mindenki örül ám a télnek;
vannak, akiknek a fagy, a hó sok szenvedést,
nyomort hoz, úgy hogy bizony bele
is hálnak! Vannak szegény emberek is
ilyen szomorú sorsban; de most nem
ezekről akarok beszélni, hanem másféle
kis szenvedőkről: a mi szegény kis ma-
darainkról.

Tudom, nincs köztetek senki, aki ne
szeretné a kedves madárkákat, melyek
nyáron át dalaikkal fölvidítják az erdőt,
mezőt. Ezek a kedves hasznos teremtetek
télnek idején nagy szükségét szenvednek,
oly szükségét, melyet minden jószívű gyer-
mek enyhíthet; hiszem is, hogy sokan
meg fogjátok tenni. Olvassátok csak,
mit ír a szegény madarak sorsáról egy
derék tudósunk, ki a madarak barátja
volt s ezeket mondta:

»Tavaszkor minden nap s minden
óra új szárnyas vendéget hoz. Ilyenkor,
ha bebarangolunk erdőt, mezőt: minde-
nütt rábukkanunk a kikelet eme szeretet-
reméltó hirdetőire; lent a völgy el van
telve a pacsirták dalával, fecskék cikáz-
nak ott minden irányban, a kertekben a
zöldike és tengelicz zengedeznek, a bille-
gény is megjelen a mocsár felett, bibiczek
vigan bukfenczeznek fenn a magasban. A
mocsara szegélyző fűz-bokrosnak is meg-
van sáját madárvilága, a nádi zenérek,
törpe gémekek, a nádasha hálásra ellátó

seregélyek stb. Hát még a berkek és lomberdők? Ott van még csak igazában vig élet! Minden bokor vidor dal hona. Bármérre forduljunk, a virágos völgyektől a sötét fenyvesig, lomberdőtől a szirtes bérczekig, mindenütt találhatók, mindenütt felhangzik daluk, mindenütt mindenikök a felviruló életet és a költészetet hirdeti.

Mikor a növények gyümölcsözni kezdenek, ez azon korszak, mely a madarakra is kötelességet ró: utódaik fölnevelését. Minő szeretettel, mennyi kedélyességgel, odaadással, önfeláldozással teljesítik ezt! Minden cselekvényökből kitűnik, hogy a szív gyöngéd érzelme vezérli őket, minnek valóban megható példáit adják. A kis családokat boldog összetartásban találjuk, a szülőket felnőtt kisdedeik felett örködve, azokat szárnyalni tanítva. Hanem ekkor már közeledik a vészes évszak. Még néhány hét, s eltelték a szép napok. Az őszi gaz lagon terített asztaláról eltűnnek az u olsó morzsák is, a lég átlát-szósága köd be vész, a lenge ezüst szálak eltűnnek s aszott kórók minden szellő-érintésre szinte kisértetiesen zörögnek.

Itt a tél.

Hova tűnt el az örökvidor madársereg egy nagy része? Elutazott meleg-ebb éghajlat után! És mivé lettek, minő megdöbbenőleg átváltoztak az itt maradtok!

Mikor a tél teljes ridegségében beköszönt, a folyamok befagynak, magas hólepel borítja a tájt, s az erdő fáit zöld lomb helyett csillogó zuzmara fedi, akkor teljesen átváltozik madárvilágunk. Nyári vendégeink már rég elköltöztek. Az erdőket elhagyták szárnyas lakói. Az ölyvek a gabonaföldeken egerésznek, a héják az apró baromfiakat és galambokat hajhász-
szák.

A varjúk, csókák, sármányok, bubos pacsirták az utszélien kóvályognak, sőt az udvarokba, város utcáiba is bemerész-

kednek, keservesen szerevezve meg élelmöket.

A gyümölcsösök telvék apró madarakkal. Nagyszámu czinkék, fakuszók, ökörszemek sűrögnek ott, közöttük meg-megjelen egy-egy szép tarka harkály, s beszél oda egy csapat fenyőrigó. A sövény között a csuk-egér módjára szaladgál, hallatva kellemes dalát. Pintyek jelentkeznek, sűrögve, hogy bármily csekély ételmet kaphassanak.

Ha nagy havazást tiszta hideg napok követnek, s kilépünk a szabadba egy csikorgó reggel, midőn a zuzmara a fák gallyaira ezüst füzéreket aggatott, s lépteink alatt csikorog a keményre fagyott hó, akkor tűnik föl teljes valójában a szegény kis madarak nyomora.

Ekkor minden madár leküzdi az embertől való félelmét, lehető közel vonul annak lakához, nem mintha biznék benne, oltalmat várna tőle, hanem mert ott némileg védve van a fagyaláló éjszakai szél ellen, ott talán lel vagy egy elhullatott szemet, morzsát.

A bubos pacsirták a szemétdombok közelébe huzódnak, vagy csengő panaszos dalukat hallatva, a füstölgő kémény mellé szállnak. Az énekes pinty feledte szép havasi erdejét s az udvarra menekülve zeng néha ezüst-csengetyü szaván; de szava nem vidor, mint ott künn a lombos fák árnyában, hanem a kétségbeesés egy-egy megszakított, éles panaszkiáltása. A sármányok ajtónk előtt koldulva jelennek meg; egy-egy vörösbegy halk hangon, mint éhenhaló gyermek, hívja fel könyörületünket mind halkabban. Egyszer csak elhallgat, s mikor odamegyünk, már megvan dermedve. »Szegény madár!« sóhaj-tunk igaz részvétellel, de azért nem jut eszünkbe a többinek táplálékot vetni. Pedig hánynak van még arra szüksége! — Ott a kert melletti bogácskóró ágai között számos tarka ruhás, vörös csákós teugelicz hasztalan keresve tápot, szomo-

ruan hu-
borzolt
nyelmü
elvezjté

És
deg üld-
getik. A
ványok,
között
esapnak
lük, a t
aléltak.
nyire. A
szenderő
szenvedő
pokról —

Kálmán
danom
Minden
naponké
ozsonnáj
gyűjtse
helyre, a
lálhatják
néhány
fog telni
tesztek,
ron a kár
dolkodni
hessék.

A JU

PICZIK
ca. alig
egy kicsi
és nyugt
kus; ugy
nak a do

Ped
dithatott
szegény
kellott és
is távol

ruan huzódik meg s a gyümölcsfákon felborzolt tolbundával némán ülnek a könynyelmű czinkék; még e vidor kópék is elveszíték jó kedvüket.

És még nem elég, hogy éhség és hideg üldözi őket, még más vészek is fenyegetik. A karvaly, a héja, e kegyetlen ziványok, folyton nyomukban vannak. A fák között nesztelenül repülve, villámként csapnak le közéjük, egyet elkapva közülük, a többi fölriad egy perczre, de oly aléltak, hogy alig menekülnek pár lépésnyire. A görény, menyét éjjel fojtják meg szenderökben, mikor talán a kiállott napi szenvedések után szép, meleg tavaszi napokról álmodnak.

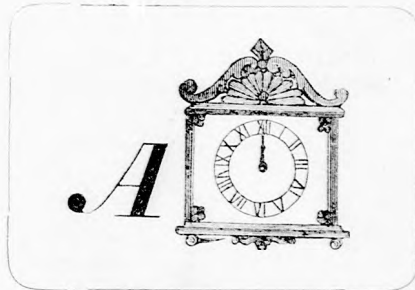
— Ezt írja a boldogult gr. Lázár Kálmán és ha ezt elolvastátok, talán mondanom sem kell tovább, mit tegyetek. Minden kis fiu és leányka gondoljon naponként a szegény éhező madarakra s ozsonnája morzsáját és egyéb hulladékot gyűjtse össze, szórja ki valamely csöndes helyre, a hol a félnék madárkák megtalálhatják. Meglássátok, ugy oda szoknak néhány nap alatt, hogy egész mulatságtok fog telni benne, e mellett pedig hasznót is tesztek, mert e madarak pusztítják el nyáron a kártékony férgeket, r ovarokat; gondolkodnunk kell tehát, hogy a telet átélhessék.

És milyen öröm lesz, ha majd tavaszkor ismét kisétáltok a mezőre s midőn fejetek fölött vagy a bokrokban vig dalt csattog valamely madárka, azt mondhatjátok:

— Ez talán épen azon szegény madárkák közül való, akiket én mentettem meg télen az éhhaláltól!

KÉPREJTVÉNY.

A JUCZIKA CZICZUSKÁJA.

(Képpel a 24—25. lapon.)

PICZIKE kis leányka volt Juczika, alig alig mult négy éveske; persze hogy egy kicsit beszélni tudott már; és virgócz és nyugtalan is volt, mint valami kis mókus; ugyancsak meggyült vele a mamájának a dolga.

Pedig sok időt és gondot nem fordíthatott a mama Juczikára, mert bizony szegény özvegy asszony volt, dolgoznia kellett és gyakran órákig, sőt fél napig is távol maradt a háztól. Ilyenkor szo-

moru volt a kis Juczika élete. A mama szigoruan ráparancsolt, hogy ki ne menjen a házból, amit a kis leány már csak azért sem tehetett volna, mert a mama az ajtót rendesen becsukta maga után s Juczika valóságos fogoly volt. De volt két játszótársa: egy hü házörző kutya és egy czicza, mely különösen ragaszkodott a kis leányhoz, ugy hogy órákig eljátszadoztak egymással. De azért Juczika mégis csak unatkozott.

Egy hideg őszi napon, mikor Juczika mamája ismét hosszabb időre távozni készült, Juczika ravasz tervet gondolt ki.

— Én bizony nem hagyom magamat becsukni, gondolá. Ide ülök a kályhához, mama nem fog semmit gyanítani s mi alatt a honyhában dolgait összeszedi, kiosonok a kapun. Legalább egyszer már szétnézek a világban, még soha sem voltam a harmadik házon túl. Kezemre akasztom kis kosaramat, majd azt hiszik az emberek, hogy szakácsné vagyok és piacra megyek. Azt bizony.

És ugy is tett, amint mondá. Kiosont és ment, sokáig ment mindenféle utczákon keresztül, kasul, bámulva a sok szép házat, a sok embert. Mert jókora nagy város volt az, melynek szélén Juczika mamája lakott, most pedig megtörtént, amitől a kis leányt mamája mindig féltette: Juczika eltévedt! Miután néhány óra hosszúraig az utczákon bolyongott, nagyon elfáradt s szeretett volna hazamenni, — de nem tudott. Kereservesen sirdogálva dőlt egy házfalához, de az emberek nem sokat törődtek vele, meg sem szólította senki. Már egészen besötétedett, csipős hideg is lett és Juczika még mindig ott álldogált; késő lett, már csak kevés ember járt az utczán s bizony nem tudom, mi történt volna Juczikával, ha végre két szegényebb sorsu arra vem vetődik. Az egyik lám-

HÁRMAS TANÁCS. (Lásd a 21. lapon.)

pással világított s épen ezért szemökbe tünt a kis leányka, amint éjjel elhagyottan ott sirdogált.

A jó asszonyok azonnal észrevették, hogy ez egy eltévedt gyermek. Haza akarták kísérni s kérdezték, hogy hívják, hol lakik? Keresztnevét még csak meg tudta mondani, de hogy mi az utca, a házszám, azt nem is sejtette. Erre az egyik asszony így szólt:

— Nincs más hátra, mint hogy éjszakára magunkhoz vegyük. Holnap majd tesszünk valamit.

Megindultak és mentek sokáig. Megint a város szélére jutott Juczika; de oly sötét volt, hogy a házat nem lehetett megismerni. A kis leányka nagyon bus volt, mert jó mamájára gondolt, ki bizonyosan nagyon aggódni fog miatta. Egyszerre azonban, amint csöndesen haladnak, Juczika nagy örömmel fölkiáltott:

— Ni ni! Ez az én cziczám . . . itt lakik az én ma-

mám! Ott áll az ajtóban Peták is.

Ugy is volt, a cziczáról és a kutyáról Juczika ráismert otthonjára. Volt aztán öröme mamájának! Megköszönték a jó asszonyok szíveségét, Juczika pedig okult a bajon és ezután nem ment el a háztól, még ha be sem is volt csukva az ajtó.